

Handhavingsrapport 2010

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

Handhavingsrapport 2010

Documentbeschrijving

1. *Titel publicatie*
Handhavingsrapport 2010

2. *Verantwoordelijke Uitgever*
Danny Wille, OVAM, Stationsstraat 110, 2800 Mechelen

3. *Wettelijk Depot nummer*
D/2012/5024/25

4. *Aantal bladzijden*
29

5. *Aantal tabellen en figuren*
8

6. *Prijs**
gratis

7. *Datum Publicatie*
mei 2012

8. *Trefwoorden*
handhaving, controle, toezicht, inspectie, afval, bodem

9. *Samenvatting*
Het handhavingsrapport 2010 geeft een overzicht van de belangrijkste uitgevoerde handhavingsactiviteiten die voor 2010 geprogrammeerd werden voor de afdeling Afval- en materialenbeheer, de afdeling Bodembeheer en de afdeling Interventies, Verwijderingen en Saneringen van de OVAM.

10. *Begeleidingsgroep en/of auteur*
Dirk Dedecker, Patriek Casier, Lydia Putseys

11. *Contactperso(o)n(en)*
Dirk Dedecker, Patriek Casier, Lydia Putseys

12. *Andere titels over dit onderwerp*
Handhavingsrapport 2009
Handhavingsprogramma 2010

Gegevens uit dit document mag u overnemen mits duidelijke bronvermelding.

De meeste OVAM-publicaties kunt u raadplegen en/of downloaden op de OVAM-website: <http://www.ovam.be>

* Prijswijzigingen voorbehouden.

Inhoudstafel

1	Inleiding	7
2	Handhavingsacties	9
2.1	Afdeling afval- en materialenbeheer	9
2.2	Afdeling Bodembeheer	13
2.3	Afdeling Interventies, Verwijderingen en Saneringen	15
3	Ondersteuning externe inspectiediensten, douane, politie en netwerking	17
4	Interne organisatie handhaving	21

1 Inleiding

Onderdeel van een succesvol afval- en bodembeleid is de handhaving. Zonder de voelbare aanwezigheid van handhaving zal het naleefgedrag van de regelgeving op termijn dalen. Handhaving kan onder verschillende vormen toegepast worden. Vanuit de milieuadministraties gebeurt dit onder de vorm van toezicht.

Vanaf 2009 gebeurt de handhaving van de milieuwetgeving – en dus ook van de afval- en bodemregelgeving – volgens het Milieuhandhavingsdecreet¹. Dit decreet en haar uitvoeringsbesluit zijn van kracht sinds 1 mei 2009.

Dit handhavingsrapport 2010 geeft een overzicht van de door de OVAM uitgevoerde handhaving in het jaar 2010. In hoofdstuk 2 wordt voor de drie afdelingen binnen de OVAM een overzicht gegeven van de in 2010 uitgevoerde handhavingsacties. Hoofdstuk 3 beschrijft de samenwerking en de ondersteuning die de OVAM heeft geboden aan externe inspectiediensten, douane en politie. Tenslotte worden in hoofdstuk 4 de uitgevoerde taken inzake de interne organisatie van de handhaving opgelijst.

1 Titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM).

2 Handhavingsacties

Binnen de OVAM werden aan drie afdelingen in het kader van het Milieuhandhavingsdecreet handhavingsbevoegdheden toegekend op het afvalstoffendecreet en/of bodemdecreet. Elke afdeling heeft voor 2010 een planning van de handhavingsacties opgemaakt. Deze planning werd opgenomen in het Milieuhandhavingsprogramma 2010² van de VHRM en het Handhavingsprogramma 2010³. De resultaten van de geplande handhavingsacties per afdeling worden in dit hoofdstuk weergegeven. Alle handhavingsacties werden uitgevoerd binnen het kader van het Milieuhandhavingsdecreet met uitzondering van de controle op de milieuheffingen.

2.1 Afdeling afval- en materialenbeheer

Midden 2010 werd de afdeling Afvalstoffenbeheer omgevormd tot de afdeling afval- en materialenbeheer. Bij deze reorganisatie werd ervoor gezorgd dat alle handhavingsacties werden overgedragen binnen de nieuwe organisatiestructuur van de afdeling (zie bijlage 1). De handhavingsacties 2010 werden hoofdzakelijk toegewezen aan de dienst Heffingen en Subsidies, de dienst Ketenbeheer en Bedrijven en de dienst Ketenbeheer en Lokale Besturen.

Een oplijsting van de handhavingsacties 2010 van de afdeling afvalstoffenbeheer (afdeling afval- en materialenbeheer) is terug te vinden in tabel 1. Elke actie is toegewezen aan een bepaalde dienst. Voor de duidelijkheid wordt zowel de dienst binnen de afdeling Afvalstoffenbeheer en de dienst/team dat na de reorganisatie de handhavingsactie overnam binnen de afdeling Afval- en Materialenbeheer vermeld.

2 Het programma 2010 van de VHRM kan integraal gedownload worden via volgende link : <http://www.vhrm.be/documenten/milieuhandhavingsprogramma>

3 Het Handhavingsprogramma 2010 van de OVAM is een intern document.

Focus	Omschrijving	Dienst ⁴
Alle afvalstoffen	Routinematige controles milieueffingen	HEF (Hef&Sub)
Alle afvalstoffen	Inzetten van het heffingsinstrument in handavingsdossiers (PV's en kantschriften)	HEF (Hef&Sub)
Alle afvalstoffen	Zicht krijgen op de dagelijkse praktijk in erkende laboratoria en op de processen die aanleiding kunnen geven tot fouten en/of afwijkende analyseresultaten (blinde controles VLAREA)	OA (KBL/ebo)
Bedrijfsafval	Controle op de naleving van de meldingsplicht t.a.v. de OVAM voor bedrijfsafvalstoffen	ADC (ADC/koepel)
PCB	Toestellen verwijderen volgens schema PCB-verwijderingsplan	OA (KBB/chem)
AEEA, afvalbatterijen	Opsporen freeriders door opwaartse controles op de aanvaardingsplicht AEEA en afvalbatterijen	SIS (KBB/eeam)
AEEA	Opsporen lekstromen AEEA door gerichte controles op inzamelpunten o.a. containerparken, eindverkopers, producenten en invoerders	SIS (KBB/eeam)
AEEA	Neerwaartse controles ROSsen, fijnmazige en bulk inzameling en verwerkers van AEEA	SIS (KBB/eeam)
Afvalolie, afvalbanden, afgedankte autobatterijen en -accu's	Opwaartse controles uitvoeren op de aanvaardingsplicht afvalolie (first fill), afvalbanden (eerste montage) en afgedankte autobatterijen en –accu's (eerste montage) bij voertuigen die niet onder de aanvaardingsplicht voor afgedankte voertuigen vallen	SIS (KBB/transp)
Afgedankte voertuigen	Controle aanvaardingsplicht afgedankte voertuigen (illegale sloop, performantie depollutie en verwerking afvalstromen, controles bij domeinkantoren, verzekeringsmaatschappijen e.a.)	SIS (KBB/transp)
Scheepsafval	Administratieve controle vrijstellingen scheepsafval	SIS (KBB/transp)
Scheepsafval	Afgifte van scheepsafvalstoffen door visserijsschepen	SIS (KBB/transp)

Tabel 1. Handavingsacties 2010 van de afdeling Afvalstoffenbeheer (afdeling Afval- en Materialenbeheer).

De routinematige controles op de **milieueffingen** in 2010 kunnen samengevat worden in volgende concrete acties :

- controle op de toepassing van het verlaagd tarief voor breekresidu's (van kracht vanaf 2008);
- controle op de toepassing van het verlaagd tarief voor shredderafval na PST⁵ (van kracht vanaf 2010);
- controle van andere verlaagde tarieven;
- controle van ophaaldossiers, waarbij in het bijzonder aandacht gegeven wordt aan de heffingsplicht voor het meeverbranden van afvalstoffen in cementovens;
- controle van vaste inrichtingen.

In totaal werden 507 controles op de milieueffingen uitgevoerd. Dit resulteerde in 11 ambtelijke aanslagen en 34 navorderingen. De vastgestelde overtredingen met betrekking tot de milieueffingen omvatten concreet :

- 2 gevallen van illegaal storten of verbranden van afvalstoffen;

4 De vermelde dienst is de dienst binnen de vroegere afdeling Afvalstoffenbeheer. Tussen haakjes wordt de dienst en het team vermeld dat na de reorganisatie tot de afdeling Afval- en Materialenbeheer de handavingsactie overnam.

5 PST : Post Shredder Technology

- 9 keer werd het verlaagd tarief voor recyclageresidu's onterecht gebruikt;
- 31 ophaaldossiers vertoonden onregelmatigheden;
- en bij 3 vaste inrichtingen werden onregelmatigheden vastgesteld.

Sinds 2008 zet de OVAM ook het heffingsinstrument in bij handavingsdossiers waarbij de OVAM inzage krijgt in PV's opgesteld door andere inspectiediensten of (lokale/federale) politie of via kantschriften. Het betreft in hoofdzaak gevallen van illegaal verbranden van afvalstoffen of het illegaal achterlaten of storten van afvalstoffen. De OVAM zal in dergelijke gevallen (na ontvangst van een afschrift via het parket) de overtreder een heffingsaanslag met bijhorende boete toesturen. Uit de tot nu toe geboekte resultaten blijkt dat de overtreder hierdoor sneller aangezet wordt tot het opruimen en het correct beheer van de afvalstoffen.

De focus van het toezicht op de **erkende laboratoria** werd in 2010 uitgeoefend door blinde controles bij de erkende laboratoria voor bacteriologische analyse van de eindproducten bij de verwerking van dierlijk afval. Deze blinde controles hebben tot doel zicht te krijgen op de dagelijkse praktijk in de erkende laboratoria en op de processen die aanleiding kunnen geven tot fouten en/of afwijkende analyseresultaten. Bij 5 erkende laboratoria werden gegevens opgevraagd (overzicht van alle recent geanalyseerde stalen verwerkt dierlijk afval, kopies van alle analyserapporten; beschikbaar stellen van alle recente stalen van verwerkt dierlijk afval). Tijdens de controle werden de stalen geselecteerd die een tegencontrole bij VITO moesten ondergaan. Bij gebrek aan geschikte stalen in stockage bij 4 laboratoria werd in slechts 1 laboratorium stalen van verwerkt dierlijk afval meegenomen voor tegencontrole. Er werd specifieke aandacht besteed aan de monsternamen, de koeling van het transport en de monstervoorbehandeling door het laboratorium. Op basis van de vaststellingen dienden de 5 erkende laboratoria corrigerende maatregelen te nemen die er moeten toe leiden meer betrouwbare meetresultaten en hogere rechtszekerheid te kunnen garanderen. Naar aanleiding van de vaststelling bij deze blinde controles werd de procedure voor staalnames (CMA/4/A) op verschillende punten geactualiseerd.

De controle op de naleving van de **meldingsplicht** t.a.v. de OVAM voor bedrijfsafvalstoffen, zoals voorzien in het handavingsprogramma 2010, werd uiteindelijk niet uitgevoerd. Er werden wel een aantal voorbereidingen getroffen, maar omwille van praktische redenen werd dit uitgesteld tot op een latere datum.

Het **PCB-verwijderingsplan** beoogt de afbouw van het gebruik van PCB-houdende apparaten. Over de periode 2000-2010 moesten alle geïnventariseerde apparaten gereinigd en/of verwijderd worden. De eigenlijke handhaving op het naleven van het PCB-verwijderingsplan gebeurt door de afdeling Milieu-Inspectie. Wanneer de OVAM vaststelt dat een bedrijf niet in orde is met zijn PCB-houdende apparaten, wordt dit gemeld aan de afdeling Milieu-Inspectie.

In september 2010 werden de vier nog resterende bedrijven die van de Vlaamse minister bevoegd voor het leefmilieu een afwijking hadden gekregen om hun PCB-houdende apparaten in gebruik te houden tot uiterlijk 31 december 2010 aangeschreven door de OVAM. Met de raadgeving wees de OVAM hen nogmaals op de verplichting om hun PCB-houdende apparaten te laten reinigen en/of verwijderen vóór 31 december 2010 en werd hen ook gevraagd om een kopie van de ophaal- en/of verwerkingsattesten aan de OVAM te bezorgen. In januari 2011 werd op 1 na voor alle toestellen (waarvoor bij ministerieel besluit een afwijking verleend werd) een ophaal- en/of verwerkingsattest aan de OVAM voorgelegd. Het resterende toestel dat eind 2010 nog steeds niet buiten gebruik werd gesteld, wordt opgevolgd door de afdeling Milieu-Inspectie.

Daarnaast werden in de loop van 2010 ook nog de houders aangeschreven die nog PCB-houdende apparaten hadden waarvoor geen afwijking werd verkregen en die dus al eind 2005 hadden moeten gereinigd en/of verwijderd worden, maar die omwille van allerlei redenen (overnames, falingen, ...) nog steeds niet werden afgevoerd. Een lijst van deze toestellen werd in februari 2011 voor verdere opvolging doorgestuurd naar de afdeling Milieu-Inspectie.

Producenten en invoerders van producten die onder de **aanvaardingsplicht** vallen, moeten regelingen treffen voor de inzameling en verwerking van deze goederen zodra ze de afvalfase bereiken. Dit kan zowel via een collectief systeem (milieubeleidsvereenkomst) of via een individueel systeem (individueel afvalpreventie- en afvalbeheersplan). Een aantal producenten

en invoerders van goederen die onder een aanvaardingsplicht vallen nemen hun verantwoordelijkheid niet op. Deze producenten en invoerders freeriden op de bestaande collectieve en individuele systemen. Via opwaartse controles worden deze freeriders opgespoord en aangemaand om zich in regel te stellen.

De controles op de **freeriders bij de aanvaardingsplicht AEEA en afgedankte batterijen** spitste zich in 2010 vooral toe op de bedrijven die professionele apparatuur produceren of invoeren op de Belgische markt. Er werden in 2010 in totaal 189 opwaartse controles uitgevoerd. Hiervan werden 155 bedrijven ter plaatse gecontroleerd en 34 bedrijven werden telefonisch gecontroleerd. In een beperkt aantal gevallen (10 à 15 %) was de aanleiding om het bedrijf te controleren een klacht over het niet terugnemen van afgedankte apparatuur of inzameling via een alternatief circuit of een klacht afkomstig van een beheersorganisme. Er werden 157 aanmaningen verstuurd en 3 PV's en 9 VVV's opgesteld.

Er werden in 2010 ook 63 **neerwaartse controles AEEA** uitgevoerd. Deze controles gebeurden bij bedrijven actief in de inzameling en verwerking van AEEA en ook bij een aantal containerparken werd de inzameling, opslag en afvoer van AEEA en afvalbatterijen nader bekeken. Als gevolg van deze controles werden 21 aanmaningen en 25 PV's opgesteld.

In het kader van de controleactie gericht op het detecteren van **lekstromen in de inzameling van AEEA** werd bij de gecontroleerde bedrijven systematisch nagegaan via welke weg de teruggenomen AEEA van klanten werd afgevoerd. Hierbij werd nagegaan of het via erkende overbrengers/vergunde verwerkers in een legaal verwerkingscircuit terechtkwam en of er over deze verwerkte apparaten gerapporteerd werd. Deze rapportering dient te gebeuren via het beheersorganisme indien de producent/invoerder van het apparaat aangesloten is bij het beheersorganisme (collectief systeem) of dient te gebeuren via het bedrijf dat individueel aan de aanvaardingsplicht voldoet (ikv een goedgekeurd individueel afvalpreventie- en afvalbeheersplan). Daarnaast werden dergelijke controles ook uitgevoerd bij containerparken die AEEA afkomstig van huishoudens inzamelen. De resultaten van deze controles zijn vervat in de resultaten van de op- en neerwaartse controles in het kader van de aanvaardingsplicht AEEA en afvalbatterijen.

De opwaartse controles (freeriders) in het kader van de **aanvaardingsplicht afvalolie, afvalbanden en afgedankte autobatterijen en -accu's** gebeurde voornamelijk bij bedrijven die de "eerste montage/first fill" van voertuigen en machines voor hun rekening nemen. De gecontroleerde sectoren zijn onder meer : land- en tuinbouw, heftrucks en aanhangwagens, veegmachines, quads, motor- en bromfietsen en kart- en pocketbikes. Een aantal van deze sectoren werden ook al in 2009 gecontroleerd. Er werden in totaal 162 bedrijven gecontroleerd uit deze sectoren in 2010. Al deze bedrijven bleken voor een of meerdere afvalstromen niet te voldoen als producent/invoerder van goederen die onder de aanvaardingsplicht vallen. In totaal werden 271 aanmaningsbrieven verstuurd naar de bedrijven om zich in regel te stellen. In een aantal gevallen werden herinneringsbrieven gestuurd omdat ze op een eerste aanmaning niet reageerden. Uiteindelijk werden 18 verslagen van vaststelling (VVV's) opgemaakt omdat het bedrijf niet reageerde op de aanmaningen.

De controle op de aanvaardingsplicht **afgedankte voertuigen** omvat onder andere controles op sloop van voertuigwrakken, de performantie van de depollutie en de verwerking van afvalstoffen afkomstig van het depollueren en ontmantelen van afgedankte voertuigen. In 2010 werden 90 controles voor afgedankte voertuigen uitgevoerd bij 77 verschillende bedrijven waaronder garages, takeldiensten, handelaars in tweedehands voertuigen en bedrijven actief in het depollueren en ontmantelen van afgedankte voertuigen. Als resultaat van de uitgevoerde controles werden 44 aanmaningen verstuurd en 22 PV's opgesteld. Daarnaast hebben 15 bedrijven hun illegale activiteiten stopgezet als rechtstreeks gevolg van de OVAM-controle. Bij 10 bedrijven wees de controle op afgedankte voertuigen uit dat ze hiervoor in orde waren. De belangrijkste overtredingen die werden vastgesteld betrof het depollueren en ontmantelen van afgedankte voertuigen zonder te beschikken over een erkenning als centrum en het opslaan van afgedankte voertuigen niet in overeenstemming met de geldende opslagvoorwaarden.

De geplande controleactie administratieve controle vrijstellingen **scheepsafval** voor rederijen

werd uiteindelijk niet uitgevoerd omdat de Richtlijn 2000/59/EG werd herzien. Deze herziening zou mogelijk kunnen leiden tot een verplichting voor alle rederijen om hun vrijstellingen opnieuw aan te vragen. Daarom werd besloten deze handhavingsactie naar het volgende jaar te verschuiven. De controle op de afgifte van scheepsafvalstoffen door visserij schepen werden omwille van personeelsgebrek eveneens naar latere datum verplaatst.

Samenvatting

Focus	Controles	Vaststellingen
milieuheffingen	507 controles	11 ambtelijke aanslagen 34 navorderingen
Erkenning laboratoria	5 blinde controles	5 corrigerende maatregelen
Meldingsplicht bedrijfsafval	Geen	Geen
PCB-verwijderingsplan	4 raadgevingen	1 geval doorgestuurd naar afdeling Milieu-Inspectie + lijst met apparaten die sinds 2005 in overtreding zijn.
AEEA	189 opwaartse controles (freeriders)	157 aanmaningen 3 PV's 9 VVV's
	63 neerwaartse controles	21 aanmaningen 25 PV's
	Lekstromen AEEA : zie op- en neerwaartse controles	zie op- en neerwaartse controles
Afvalolie, afvalbanden, afgedankte batterijen en -accu's (freeriders)	162 controles	271 aanmaningen (incl. herinnering) 18 VVV's
Afgedankte voertuigen	90 controles	44 aanmaningen 22 PV's
Scheepsafval	Uitgesteld	-
Verzoeken tot opleggen bestuurlijke maatregelen	Geen	Geen
Opleggen van veiligheidsmaatregelen	Geen	Geen

Tabel 2. Samenvatting van de resultaten van de in 2010 uitgevoerde handhavingsacties door de afdeling Afvalstoffenbeheer (afdeling Afval- en Materialenbeheer).

2.2 Afdeling Bodembeheer

De afdeling Bodembeheer staat in voor de handhaving van het Bodemdecreet en zijn uitvoeringsbesluit VLAREBO. In tabel 3 worden de handhavingsacties uitgevoerd door de afdeling Bodembeheer opgelijst.

Focus	Omschrijving
Alle dossiers	Correcte voortgang in bodemdossiers verzekeren indien de saneringsplichtige tijdens de uitvoering van zijn plichten opzettelijk of door onachtzaamheid in gebreke blijft.
Prioritaire gebieden	- Activering van de periodieke onderzoeksplicht bij bedrijven; - Controle op de verantwoorde uitvoering van bodemsaneringswerken volgens de geldende bepalingen van het conformiteitsattest.
Droogkuissector	- Controle op de plicht tot het opstellen van een individueel bodempreventie- en bodembeheersplan; - Opvolging van de periodieke onderzoeksplicht bij de plichtige bedrijven.

Tabel 3. Handhavingsacties 2010 van de afdeling Bodembeheer.

Het geheel van processen in verband met bodemsanering is erop gericht om stapsgewijs de bodemverontreiniging in kaart te brengen, te evalueren en te (laten) saneren. Door administratieve opvolging van de verplichtingen (dossierbehandeling) oefent de afdeling Bodembeheer toezicht uit op de uitvoeringen van het Bodemdecreet en het VLAREBO.

In het verlengde van deze **dossierbehandeling bodemsanering** zijn 11 raadgevingen verstuurd en is er in 8 dossiers overgegaan tot het opmaken van een proces-verbaal. In 1 dossier is overgegaan tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen onder de vorm van een regularisatiebevel.

Bij de bodemdossiers waarbij de bodemsaneringswerken in uitvoering zijn, worden de praktische modaliteiten voor de uitvoering van de werken bepaald in het **conformiteitsattest**. De naleving van deze modaliteiten werd door de afdeling Bodembeheer gecontroleerd. In het kader van de controle van de lozing van gereinigd grondwater zijn 17 bodemsaneringswerken gecontroleerd. Bij 2 werken zijn overschrijdingen van de lozingsnormen (zoals opgenomen in het conformiteitsattest) vastgesteld. De vaststellingen werden overgemaakt voor verdere actie in het kader van de opvolging van de uitvoering van de bodemsaneringswerken.

Binnen het kader van het Vlaamse bodembeleid wordt bijzondere aandacht besteed aan de gebieden waar bodemverontreiniging schade met grote maatschappelijke impact kan toebrengen. Deze **prioritaire (kwetsbare) gebieden** zijn vooral waterwinningsgebieden en beschermingszones. Bepaalde bedrijven werd overeenkomstig het VLAREBO een periodieke onderzoeksplicht opgelegd. Alle bedrijven die vallen onder deze periodieke onderzoeksplicht moeten ten laatste op 1 juni 2010 een eerste oriënterend bodemonderzoek uitgevoerd hebben. Om na te gaan of deze bepalingen werden nageleefd door bedrijven gelegen in deze prioritaire gebieden werd in 2010 door de afdeling Bodembeheer een eerste inventarisatieronde opgestart via een bevraging van de Verrijkte Kruispuntndatabank van Ondernemingen (VKBO) en het Centraal Bedrijvenbestand (CBB). Er werden ongeveer 2900 risico-locaties in beschermingszones geïdentificeerd. Elk van deze risico-locaties kon gelinkt worden met een bedrijf dat valt onder de periodieke onderzoeksplicht, maar waarvoor bij de OVAM nog steeds geen oriënterend bodemonderzoek bekend is. De afdeling Bodembeheer heeft met de 110 Vlaamse gemeenten met een beschermingszone overleg gepleegd. De bedrijven die niet aan hun periodieke onderzoeksplicht hebben voldaan, worden systematisch aangeschreven. In 2010 zijn reeds 284 herinneringsbrieven verstuurd.

Tijdens het jaar 2010 werd de handhavingsactie gericht op de droogkuissector verdergezet. Elke onderneming (of natuurlijke persoon) die de activiteit “chemisch reinigen van textiel” uitvoert, moet een individueel bodempreventie- en bodembeheersplan opstellen en voorleggen aan de OVAM. Deze bedrijven moeten ook voldoen aan de periodieke onderzoeksplicht. De afdeling Bodembeheer verstuurde in het kader van deze actie droogkuis 55 raadgevingen. Aansluitend hierbij werd uiteindelijk in 2 dossiers een PV opgemaakt. Daarnaast werden er 52 locaties gecontroleerd om na te gaan of er droogkuisactiviteiten plaatsvinden.

De afdeling Bodembeheer ontving ook een **verzoek tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen** in het kader van een bodemdossier. Dit verzoek werd echter onontvankelijk verklaard.

Samenvatting

Focus	Controles	Vaststellingen
Dossierbehandeling bodemsanering	19 controles	11 raadgevingen 8 PV's 1 bestuurlijke maatregel
Conformiteitsattest bodemsaneringswerken	17 controles op lozing gereinigd grondwater	2 gevallen waarbij de lozingsnormen werden overschreden
Prioritaire gebieden	- inventarisatie - systematisch aanschrijven risico-locaties mbt periodieke onderzoeksplicht (periode 2010-2011)	ca. 2900 risico-locaties 284 herinneringsbrieven
Droogkuissector	107 controles	55 raadgevingen 2 PV's
Verzoeken tot opleggen bestuurlijke maatregelen	1 verzoek	1 verzoek onontvankelijk verklaard
Opleggen van veiligheidsmaatregelen	Geen	Geen

Tabel 4. Samenvatting van de resultaten van de in 2010 uitgevoerde handhavingsacties door de afdeling Bodembeheer.

2.3 Afdeling Interventies, Verwijderingen en Saneringen

De afdeling Interventies, Verwijderingen en Saneringen (IVS) is bevoegd voor het Bodemdecreet en voor artikel 12 en 13 van het Afvalstoffendecreet binnen de context van ambtshalve verwijderingen en saneringen.

Voor de afdeling IVS is er geen specifiek handhavingsprogramma. Bij de uitvoering van ambtshalve bodemsanering en ambtshalve afvalverwijdering wordt reactief opgetreden bij vaststellingen die milieukundig prioritair zijn op basis van een matrix van criteria. Het optreden gebeurt aan de hand van de instrumenten veiligheidsmaatregelen en bestuurlijke maatregelen.

In 2010 werd in 12 dossiers om **bijstand en expertise** gevraagd van de afdeling Interventies, Verwijderingen en Saneringen. Na evaluatie van de dringendheid en de wenselijkheid van deze vragen, heeft de afdeling Interventies, Verwijderingen en Saneringen een besluit tot opleggen van veiligheidsmaatregelen en 4 besluiten tot opleggen van bestuurlijke maatregelen opgesteld. Het betrof onder meer een geval in Zaventem waar op verzoek van de afdeling Milieu-Inspectie afval verwijderd werd bij een bedrijf in falings; in Rijkevorsel werd op verzoek van de federale gerechtelijke politie resten van chemicaliën afkomstig van illegale drugsaanmaak opgeruimd; in Waasmunster kwam de OVAM tussen op verzoek van de gemeente bij een geval van langdurige en omvangrijke opslag van afvalstoffen door een particulier en dit gebeurde eveneens in een gelijkaardig geval in Sint-Pieters-Leeuw. Daarnaast werd bij een bodemdossier in Antwerpen een besluit getroffen om een bodemsanering ambtshalve verder te zetten. In dit laatste geval kon beroep gedaan worden op een gestelde financiële zekerheid.

Samenvatting

Focus	Controles	Vaststellingen
Reactieve handhaving	11 vragen tot bijstand en expertise	4 besluiten bestuurlijke maatregelen
Verzoeken tot opleggen bestuurlijke maatregelen	Geen	Geen
Opleggen van veiligheidsmaatregelen	1 geval	1 besluit veiligheidsmaatregelen

Tabel 5. Samenvatting van de resultaten van de in 2010 uitgevoerde handhavingsacties door de afdeling Interventies, Verwijderingen en Saneringen.

3 Ondersteuning externe inspectiediensten, douane, politie en netwerking

In het kader van handhaving van de Vlaamse afvalstoffen- en bodemwetgeving speelt de OVAM ook een ondersteunende rol bij handhavingsacties van externe inspectiediensten en politiediensten. Deze activiteiten leiden niet tot controles door toezichthouders van de OVAM, maar focussen op de ondersteuning bij handhavingsacties van andere diensten. Op dit vlak is de expertise met betrekking tot het Vlaamse afvalstoffen- en bodembeleid een belangrijke ondersteuning voor deze externe inspectiediensten, politie en douane. Bovendien beschikt de OVAM over heel wat informatie die nuttig kan zijn bij handhaving. Zowel structureel als ad hoc zal de OVAM op vragen tot ondersteuning ingaan.

Focus	Omschrijving
Bouw- en sloopafval	Toezichthouders informeren en sensibiliseren om de selectieve sloopverplichtingen te controleren
Scheepsafval	Opleiding over handhaving van de bepalingen uit het CCR-verdrag
Algemeen	Ondersteuning politiediensten, gemeenten, douane, afdeling Milieu-Inspectie, ... in het kader van controleacties (telefonische permanentie)
Algemeen	Uitvoeren van en meewerken aan specifieke projecten/onderzoeken in het kader van handhaving : – Arrondissementeel Actieplan Afvalfraude Antwerpen – Onderzoek TWOL “indicatoren voor risicoanalyse bij afvalverwerkende bedrijven”
Algemeen	Meewerken aan project AUGIAS van de Federale Gerechtelijke Politie
Algemeen	Uitbreiden inspectietoepassing (toevoegen module “standpunten” en ontwikkelen en toevoegen nieuwe module “afvalfiches”)
Algemeen	Kwaliteitsborging ondersteuning externe inspectiediensten en politie : opvolging doorstroming ecoformulieren en controledossiers uitwerken handleiding ecoformulieren

Tabel 6. Ondersteuning en samenwerking in het kader van handhaving.

Er werden zowel aan de afdeling Milieu-Inspectie als aan de gemeentelijke toezichthouders (milieu-ambtenaren) toelichtingen gegeven over de **selectieve sloopverplichtingen**. Een opleiding over de sloopinventaris en het beheerssysteem puingranulaten werd gegeven aan de afdeling Milieu-Inspectie en er werd twee keer een toelichting gegeven over de sloopinventaris aan de gemeenten.

De geplande opleiding in het najaar omtrent de nieuwe verplichtingen rond **scheepsafval** in het kader van het CCR-verdrag werd omwille van tijdsgebrek uitgesteld.

De **dagdagelijkse ondersteuning** van de externe inspectiediensten, lokale en federale politie, douane, parket, ... vormen een belangrijk actieterrein van de OVAM. Deze ondersteunende rol van de OVAM ten behoeve van externen werd in 2010 onder andere ingevuld via **telefonische permanentie** (tijdens de kantooruren) voor vragen en opzoeken van informatie tijdens een 5-tal **transportcontroleacties op afvaltransporten**. Daarnaast hebben toezichthouders van de afdeling Bodembeheer actief deelgenomen aan 9 **controleacties voor de controle op grondtransporten** (in het kader van grondverzet). Voor 1 controleactie was telefonische permanentie voorzien met betrekking tot grondtransporten.

Vaak wordt ook beroep gedaan op de OVAM om informatie aan te leveren in het kader van

diverse **onderzoeken**.

Een andere opdracht binnen deze ondersteunende functie is het verstrekken van **opleidingen** gericht op handhavers. In 2010 werd meegewerkt aan twee lessenreeksen voor gemeentelijke toezichthouders en politie in Kortrijk en Brussel. Tijdens de verplichte opleidingen voor gemeentelijke toezichthouders werden de theorie lessen over afval en bodem gegeven door OVAM-medewerkers. Deze opleidingen werden in de provincie Antwerpen door Inovant en in de provincie Vlaams-Brabant door PIVO georganiseerd.

In 2010 werd de TWOL-onderzoeksopdracht "**risicoanalyse bij afvalverwerkende bedrijven**" uitgevoerd. Dit onderzoek had tot doel om een risicoanalysemethodiek op te stellen om individuele afvalverwerkende bedrijven te beoordelen op mogelijk fraudegedrag. Deze onderzoeksopdracht werd samen met de federale gerechtelijke politie opgevolgd. De opdracht werd eind 2010 succesvol afgerond.

De federale gerechtelijke politie zette in 2010 het **AUGIAS-project** verder. Dit Europese project is gericht op de verbetering van de handhaving van internationale afvaltransporten. De OVAM werkte onder andere mee aan het opstellen van de handleiding voor de controle van afvaltransporten en het aanbieden van informatie over afvalstoffen (zie verder module afvalstoffenfiches). Dit project loopt nog door tot in 2011.

Daarnaast is deelname aan verschillende **werkgroepen en netwerken** essentieel om niet alleen nieuwe informatie en technieken te vergaren, maar ook om ondersteuning te bieden op het vlak van handhaving van de Vlaamse afvalstoffen- en bodemwetgeving. De OVAM was onder andere actief in volgende werkgroepen en handavingsnetwerken :

- Vlaamse Hoge Raad voor Milieuhandhaving en haar vier werkgroepen;
- LNE werkgroep handhaving;
- Netwerk Leefmilieucriminaliteit Antwerpen;
- MOVI-werkgroep Inspectie.

Sinds enkele jaren stelt de OVAM een internettoepassing "**inspectietoepassing**" ter beschikking van de externe inspectiediensten zoals de afdeling Milieu-Inspectie, de lokale en federale politie en de douane. Via deze internettoepassing kan men online actuele informatie – waarover de OVAM beschikt - opzoeken met betrekking tot goedgekeurde/geweigerde kennisgevingen voor in- en uitvoer van afvalstoffen en door de OVAM verleende erkenningen als overbrengers en registraties als vervoerders, erkenningen dierlijk afval, erkenningen van laboratoria en erkenningen van centra voor depollutie van afgedankte voertuigen. Deze internettoepassing werd in 2010 verder uitgebreid met een nieuwe module "**afvalstoffenfiches**". Deze module afvalstoffenfiches is een tool die binnen het kader van het Europese project AUGIAS ontwikkeld wordt. Deze fiches zullen alle relevante informatie met betrekking tot een afvalstof bevatten, bvb. afvalstoffencodes (EURAL, OESO/Basel), benamingen in meerdere talen, foto's, ... zodat de handhavers op het terrein afvalstoffen correct kunnen identificeren. Een eerste reeks van 5 afvalstoffenfiches werd aangeboden eind 2010. Het is de bedoeling om het aanbod afvalstoffenfiches jaarlijks uit te breiden en de beschikbare fiches te actualiseren. Het was de bedoeling om in 2010 ook nog een tweede nieuwe module toe te voegen aan de inspectietoepassing. Om budgettaire en personele redenen werd in de loop van 2010 beslist om deze module "standpunten" te verschuiven naar latere datum.

De coördinatie van het beleid op het gebied van **de grensoverschrijdende overbrenging van afvalstoffen** in het algemeen, en in het bijzonder het toezicht en de controle op de afvaloverbrengingen op het Belgische grondgebied wordt geregeld in een samenwerkingsakkoord tussen de regionale en federale administraties, de douane en de politie. Binnen het kader van dit samenwerkingsakkoord werd door de coördinatiegroep op regelmatige basis overlegd in 2010. In deze groep gebeurt de afstemming van werkprogramma's, worden procedures opgesteld voor inspectie, voor opsporing van frauduleuze overbrengingen en voor de vervolging van vastgestelde overtredingen. Verder worden er ook afspraken gemaakt over de optimalisatie van gegevensuitwisseling. Wanneer een illegale invoer of uitvoer van afvalstoffen wordt vastgesteld, kunnen de bevoegde inspectiediensten van de bevoegde autoriteiten (voor het Vlaamse gewest is dit de afdeling Milieu-Inspectie) beslissen tot een **terugzending**. Indien zij beslissen dat de terugzending moet gebeuren onder een goedgekeurde kennisgeving, dan zal de OVAM (als bevoegde autoriteit van verzending of bestemming) deze kennisgeving behandelen. In 2010 werden in totaal 3 terugzendingen met kennisgeving behandeld door de

OVAM.

Bij afval- en grondtransportcontroles uitgevoerd door de lokale en de federale politie worden **ecoformulieren** (of EFA's = ecoformulier afval) ingevuld. Dergelijk ecoformulier bevat alle gegevens met betrekking tot het afvaltransport of grondtransport : aard van het afval (of de grond), herkomst en bestemming, opdrachtgever en vervoerder, Bepaalde overtredingen kunnen onmiddellijk tijdens de controle al vastgesteld worden, andere zullen op basis van de verzamelde gegevens nadien kunnen vastgesteld worden. Omdat de afval- en bodemregelgeving complex is en omdat de OVAM de erkenningen van overbrengers en registraties van vervoerders beheert, wordt op basis van de gegevens op het ecoformulier door de OVAM nagegaan of er (nog bijkomende) overtredingen kunnen vastgesteld worden. De beoordeling door een OVAM-expert worden vervolgens doorgestuurd naar resp. de lokale of federale politie die de oorspronkelijke vaststellingen deed. Op basis van de OVAM-beoordeling kan vervolgens nog een (bijkomende) overtreding geverbaliseerd worden. In 2010 werden 551 ecoformulieren voor beoordeling naar de OVAM gestuurd. 494 ecoformulieren bevatten de vaststellingen over afvaltransporten en 57 ecoformulieren bevatten gegevens over grondtransporten (uitgegraven bodem). De ecoformulieren voor afvaltransporten worden beoordeeld door de afdeling afval- en materialenbeheer en deze voor grondtransporten door de afdeling Bodembeheer. De resultaten van de beoordeling van de ecoformulieren is terug te vinden in onderstaande tabel.

ecoformulieren	afval	grond (uitgegraven bodem)
overtreding	53%	2%
geen overtreding	31%	62%
onvoldoende informatie	16%	36%

Tabel 7. Beoordeling ecoformulieren in 2010.

Ook in 2010 ontving de OVAM **meldingen of klachten** met betrekking tot het niet naleven van de milieuwetgeving. Deze meldingen en klachten werden zowel telefonisch als via e-mail of brief naar de OVAM gestuurd. Voor elk van deze gevallen werd nagegaan of de OVAM binnen het kader van haar toezichtsbevoegdheden voor de afval- en bodemregelgeving kon optreden. Wanneer dit niet het geval was, dan werd de melding of klacht doorgestuurd naar de instantie (gemeente, afdeling Milieu-Inspectie, lokale politie, federale politie, ...) die wel kan optreden. In de gevallen die vallen onder de toezichtsbevoegdheid van de OVAM voor afval of bodem werd door de betrokken afdeling en dienst de nodige actie ondernomen. Daarnaast kreeg de OVAM ook vragen van andere inspectiediensten, lokale en federale politie, ... met **vragen om uitleg** over de toepassing van de afval- en bodemregelgeving of om bepaalde erkenningen, registraties, verleende toelatingen e.d. te controleren in het kader van door hen uitgevoerde controles.

De afdeling Bodembeheer kreeg 97 vragen, meldingen en klachten binnen met betrekking tot de bodemregelgeving. In 41 dossiers werd opgetreden in het kader van de toezichtsbevoegdheid voor grondverzet door en werd er nagegaan of de traceerbaarheidsprocedure van het grondverzet werd gevolgd. De overige 56 gevallen hadden betrekking op het voorkomen van bodemverontreiniging. In 40 (van de 56) gevallen werd de vermoedelijke saneringsplichtige gewezen op zijn plichten in het kader van het bodemdecreet.

Er werden in 2010 146 klachten, meldingen of vragen ontvangen met betrekking tot afvalstoffen. In 10 % van de gevallen kon de klacht of melding aangepakt worden door de OVAM binnen het kader van haar toezichtsbevoegdheden op de afvalstoffenwetgeving. De overige klachten en meldingen werden doorgestuurd naar de respectievelijk bevoegde instantie. In meer dan de helft van de gevallen ging het om vragen van een handhaver om bijkomende informatie, ondersteuning, ... in het kader van een reeds opgestart onderzoek.

4 Interne organisatie handhaving

Om de handhavingsactiviteiten van de OVAM – zowel de handhavingsacties als de ondersteuning van externe inspectiediensten, politie, ... en de netwerking – vlot te laten verlopen worden binnen de OVAM een aantal praktische zaken gecentraliseerd. Het betreft enerzijds de databank handhaving en het klassament handhaving. Daarnaast wordt ook de implementatie van het Milieuhandhavingsdecreet (uitwerken procedures, handleiding, opleiding...) centraal aangestuurd als ondersteuning van de eigen toezichthouders.

Focus	Omschrijving	Afdeling
Algemeen	Implementatie van het Milieuhandhavingsdecreet en zijn uitvoeringsbesluit : – aanstelling toezichthouders; – uitwerken procedures en informatiedoorstroming (intern en extern); – handleiding OVAM-toezichthouders – opleiding OVAM-toezichthouders	AB (AMB), BB, IVS

Tabel 8. Interne organisatie handhaving.

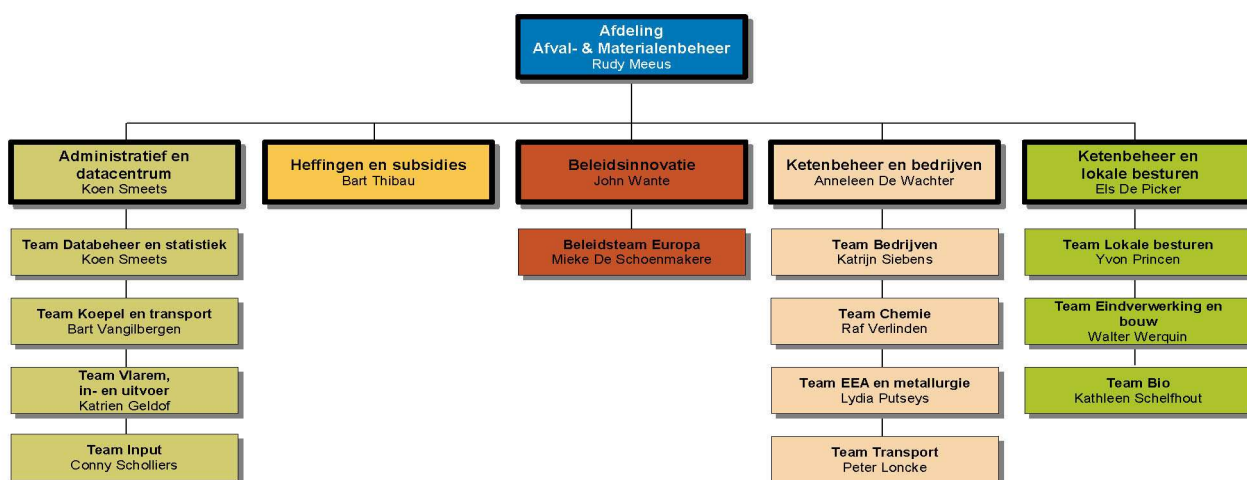
De **aanstelling van de toezichthouders** van de OVAM gebeurt door middel van een ministerieel besluit. Naar aanleiding van het van kracht worden van het Milieuhandhavingsdecreet op 1 mei 2009 gebeurde de aanstelling van alle OVAM-toezichthouders in het ministerieel besluit van 30 juni 2009. Door een aantal personeelsverschuivingen sinds midden 2009 en de reorganisatie van de afdeling Afvalstoffenbeheer tot de afdeling Afval- en Materialenbeheer diende ook het ministerieel besluit aangepast te worden. In het najaar werden alle wijzigingen gebundeld in een nieuw ministerieel besluit. Dit werd uiteindelijk begin 2011 door de minister ondertekend en gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

Vooraf naar aanleiding van de reorganisatie van de afdeling Afvalstoffenbeheer werden voorbereidingen getroffen om opnieuw een **interne opleiding over het Milieuhandhavingsdecreet** te voorzien. Alle afdelingen werden bevraagd over hun opleidingsbehoeften. De opleidingen werden pas in 2011 verstrekt. Personeelsleden die in 2010 een functie als controleur opnamen, werden individueel opgeleid.

Aansluitend bij de opleiding over het Milieuhandhavingsdecreet werd in 2009 een **interne handleiding** uitgewerkt. Slechts beperkte aanpassingen werden hierin aangebracht in 2010. Een grondige actualisering van deze handleiding is voorzien in 2011.

Bijlagen

Bijlage 1 : Organogram van de afdeling afval- en materialenbeheer vanaf juni 2010

Datum laatste update: 25 augustus 2010

Bijlage 2 : afkortingen

AB	afdeling Afvalstoffenbeheer
ADC	Dienst Administratief Centrum en Databeheer (afdeling AB)
ADC/koepel	Dienst Administratief Centrum en Databeheer/team Koepel (afdeling AMB)
AEEA	afgedankte elektrische en elektronische apparatuur
AMB	afdeling Afval- en Materialenbeheer
BB	afdeling Bodembeheer
CBB	Centraal bedrijvenbestand
CCR	Centrale Commissie voor de Rijnvaart
DABM	decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid
EFA	Eco-formulier afval (ecoformulier)
HEF	Dienst Heffingen (afdeling AB)
Hef&Sub	Dienst Heffingen en Subsidies (afdeling AMB)
IVS	afdeling Interventies, Verwijderingen en Saneringen
KBB/chem	Dienst Ketenbeheer en Bedrijven/team Chemie (afdeling AMB)
KBB/eeam	Dienst Ketenbeheer en Bedrijven/team EEA en metallurgie (afdeling AMB)
KBB/transp	Dienst Ketenbeheer en Bedrijven/team Transport (afdeling AMB)
KBL/ebo	Dienst Ketenbeheer en Lokale Besturen/team Eindverwerking en bouw (afdeling AMB)
LNE	departement Leefmilieu, Natuur en Energie
MOVI	Netwerk voor management in de Vlaamse overheid
OA	Dienst Organische afvalstoffen (afdeling AB)
OVAM	Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij
PCB	Polychloorbifenylen
PST	Post Shredder Technology
PV	proces-verbaal
ROS	Regionaal OverslagStation
SIS	Dienst Selectief Ingezamelde Stroom (afdeling AB)
TWOL	Toegepast Wetenschappelijk Onderzoek Leefmilieu
VHRM	Vlaamse Hoge Raad voor Milieuhandhaving
VKBO	Verrijkte Kruispunt-databank van Ondernemingen
VLAREA	Vlaams Reglement inzake Afvalvoorkoming en -beheer
VLAREBO	Vlaams Reglement rond de Bodemsanering
VVV	verslag van vaststelling

Bijlage 3 : Lijst van tabellen

Tabel 1. Handhavingsacties 2010 van de afdeling Afvalstoffenbeheer (afdeling Afval- en Materialenbeheer).....	10
Tabel 2. Samenvatting van de resultaten van de in 2010 uitgevoerde handhavingsacties door de afdeling Afvalstoffenbeheer (afdeling Afval- en Materialenbeheer).....	13
Tabel 3. Handhavingsacties 2010 van de afdeling Bodembeheer.....	13
Tabel 4. Samenvatting van de resultaten van de in 2010 uitgevoerde handhavingsacties door de afdeling Bodembeheer.....	15
Tabel 5. Samenvatting van de resultaten van de in 2010 uitgevoerde handhavingsacties door de afdeling Interventies, Verwijderingen en Saneringen.....	16
Tabel 6. Ondersteuning en samenwerking in het kader van handhaving.....	17
Tabel 7. Beoordeling ecoformulieren in 2010.....	19
Tabel 8. Interne organisatie handhaving.....	21